

حکومت و مردم

صحنه به وجد آمده و همراه با ریتم فیلم دست می‌زدند، در ادامه در اواخر فیلم هم، یک سکانس ترکیبی موسیقی و رقص مشابه سکانس آغازین دارم، اما این دوستان به قدری درگیر و تحت تاثیر مستند شده بودند که دیگر دست نزده و در سکوت به تماشا نشستند.

ساختار مستند داستانی تک‌قصة است و یا همزمان چند روایت را پیش می‌برد؟

این مستند، روایت موازی از داستان زندگی چند نفر است. که ضمن روایت کردن قصه‌های واقعی این افراد، راه حل‌ها و چالش‌های یک بیمار تارسیدن‌اش به ترک و زندگی دوباره را به تصویر می‌کشد، این فیلم نشان می‌دهد ترک اعتیاد برای کسانی که در این سرایشی به ته خط رسیده‌اند، هر قدر هم سخت اما با انگیزه و صبر زیاد شدنی است و بازگشت‌شان به کانون خانواده و جامعه امکان‌پذیر است. مدت زمان فیلم ۹۰ دقیقه است، و حدود سی روز پیش تولید این کار زمان برد. از اسفند سال ۱۳۹۹ تا مرداد ماه ۱۴۰۰ مشغول تدوین و فیلمبرداری همزمان این اثر بودیم. تا اینکه در آذرماه سال گذشته فیلم در جشنواره حقیقت حضور یافت. فیلم هیچ‌کس منتظر نیست، سال گذشته با حضور در جشنواره حقیقت موفق به کسب جایزه داوران ناجی هنر شد، در چهلمین دوره جشنواره فجر حضور یافت، و با استقبال مخاطبان روبرو شد، در جشنواره مسلمانان کازان روسیه حضور یافت و به تبع استقبال خوب در دانشگاه فدرال کازان نیز برای دانشجویان به نمایش درآمد.

منابع تحقیقاتی شما برای رسیدن به این سوژه و به تصویر کشیدن آن، چه بود؟

مرکز تحقیقات شهرداری و تحقیقات میدانی که بیشترین آمار درستی و صحت را داشتند. ما در این کار از تجربیات بسیار ارزنده خانم علیزاده هم بسیار استفاده کردیم، که در این مستند سوژه اصلی ما بودند.

ساخت این مستند، مستلزم همکاری ارگان‌های مرتبط و بیماران معتاد بود، این همکاری از هر دو سو چگونه بود؟

خدا را شکر خیلی خوب بود. من برای ساخت این اثر موفق شدم وارد مرکز ترک اعتیاد بانوان شوم، که ورود به آن ممنوعیت‌ها و محدودیت‌های خاص به خود را داشت. از طرفی به پاتوق‌های اصلی مواد هم رفتم و بدون خط قرمز کار کردم. فیلم ما نیازی به نهادی مانند نیروی انتظامی نداشت، ورود ما به مناطق غیرقابل ورود و آسیب دیده با همکاری و کمک خانم علیزاده اتفاق افتاد و از اعتماد و اطلاعات او برای به تصویر کشیدن وقایع عینی این مناطق استفاده کردیم. با این حال در طول کار، در چند گشت‌زنی به ما حمله شد، که تیم همراه توانستند فضا را کنترل کنند، چند بار نزدیک بود دوربین ما را خرد کنند با وجودی که من تجربه مستندسازی در میان طالبان را هم دارم توانستم فضا را مدیریت کنم. گاهی در حین تصویربرداری این مستند، با وقایع و فضاهای مواجه شدم که قابل توصیف نیست.

هزینه‌های ساخت اثر را چگونه تامین کردید؟ آیا فیلم موفق به بازگشت سرمایه و یا سوددهی شده است؟

این فیلم بسیار پرهزینه بود، به همین خاطر در مراحل آخر تولید اثر، با حوزه هنری وارد مذاکره شدیم، مسئولین حوزه با دیدن تصاویر اولیه فیلم، برای حمایت از فیلم ابراز تمایل کردند. بخشی از این حمایت‌ها مالی و در حین تولید بود و بخشی دیگر در اکران‌های بود، که ثمره آن هم این است که در حال حاضر این فیلم به شکل خوبی در سینماهای سراسر کشور اکران می‌شود. در مورد بازگشت سرمایه و سوددهی که پرسیدید، این اتفاق در اولویت‌های من نبود، من برای ساخت این اثر که دغدغه‌ام بود، از همه چیز گذشتم. دیده شدن و اعتبار گرفتن فیلم برایم ارجحیت داشت، که خوشبختانه با کمک و همکاری بسیاری از دوستانی که شاید مجال نام بردن از تک‌تک آنها در این مطلب ننگند، اتفاق افتاد.

حال حاضر در ایران حدود ۲ الی ۳ هزار نفر در این رسانه فعالیت می‌کنند و موفق شده‌اند آثار ارزشمند و کاربردی را در فضای رسانه نشر دهند، هنرمند در این شرایط چگونه می‌تواند با این دست بهانه‌ها از خود سلب مسئولیت کند.

ارتباط‌گیری مخاطب عام با سینمای مستند چگونه است؟

شاید دور از ذهن بیاید، اما خیلی خوب است. اکران فیلم هیچ‌کس منتظر نیست، سالن ۵۰۰ نفره را در مشهد با بلیط فروشی پر می‌کرد، قرار ما بر ۱۰ روز اکران بود که با توجه به استقبال تمديد شد، در نهایت هم سینمادار پس از اکران با بنده تماس گرفته و تشکر کرد. به غیر از این اکران، من بازخوردهای بهتری را در محافل دیگر هم دیده‌ام، نمونه واضح تر اینکه اشخاص کارتن‌خواب هم به تماشای این فیلم نشستند. در ابتدای فیلم، سکانس ترکیبی از موسیقی و رقص دارم، یادم هست در هنگام نمایش این صحنه دوستان کارتن‌خواب با این

امکان سرخوردگی وجود دارد. اما اگر هنرمند بداند که به دنبال چیست؟ در هر شرایطی کار خودش را انجام می‌دهد.

برخی هنرمندان که توسط جشنواره‌ها اعتبار کسب کرده و به جایگاه اجتماعی رسیده‌اند، در شرایط فعلی جشنواره‌ها را تحریم و به تبع آنان برخی تازه‌کارها که حضور در جشنواره سنگ محکی برای شروع فعالیت‌شان است نیز پا پس کشیده‌اند، چه صحبتی با تازه‌کارها دارید؟

کار هنرمند، حرف زدن با ابزار هنر است، بیانیه صادر کردن و تحریم کردن به هنر و هنرمند لطمه می‌زند، من عضو کوچکی از جامعه مستندسازی ایران هستم و به چشم دیده‌ام که بازتاب ساخت اثر مستند در جامعه چقدر محسوس است. مستندی که دغدغه‌های اجتماعی دارد، حتی بیشتر از سینمای داستانی توانسته بازگویی مرارت‌های انسانی در اجتماع باشد. سینمای مستند، رابط دیالکتیکی موفق بین حکومت و مردم است. در